

СВЕЧАНО ОТВОРЕНА СЕНЗОРНА СОБА У СРЕДЊОЈ ЗАНАТСКОЈ ШКОЛИ

У нашој школи је у четвртак, 4. октобра 2018. године у 11 сати, свечано отворена сензорна соба. Средња занатска школа једна је од шест школа са територије града Београда које су изабране за реализацију пројекта „Да растемо срећни“ Фондације Дивац и НЦР фондације за увођење сензорних соба у школе.

Сензорне собе су најмодернија технолошка помагала у раду са особама са сметњама која кроз контролисане услове изазивају сензорне подстицаје аудитивним и визуелним средствима, па чак и различитим мирисима и вибрацијама, и подстичу развој и структурисање психо-физичке схеме кроз игровне активности и релаксацију. Ученици наше школе имаће могућност да раде у сензорној соби са својим наставницима дефектолозима.

На свечаном отварању су говорили Љиљана Делјанин, представник Министарства провете, науке и технолошког развоја; Стефан Лазаревић, генерални директор НЦР Србија; Ана Кошпал, директорка Фондације „Ана и Владе Дивац“ и Милован Марковић, директор Средње занатске школе.

После приредбе коју су извели ученици, гости су имали прилике да се упознају са могућностима сензорне собе.

У наставку текста, доносимо чланак Јоване Даљевић који описује елементе и могућности сензорних соба у терапијском раду са корисницима.

Шта је заправо сензорна соба и каква је њена примена у школама за децу са тешкоћама у развоју?

Када сам смишљала тему којом ћу се позабавити у наредном тексту, онако из радозналости питала сам осмогодишњу сестру да ли има неку идеју. „Пиши о оној шареној соби са различитим справама!“, одговорила је. Мислила је на сензорну собу у којој је приликом једне посете школи за слепе, кратко боравила. Сећам се да је била одушевљена и да је данима причала о њој.

Лука као и његови другари из одељења два пута недељно имају терапију у сензорној соби своје школе, и оне су изузетно интересантне не само деци са тешкоћама у развоју у чијој се терапији користе, већ и другој деци и мислим да нема детета које би ова необична просторија оставила равнодушним. Шта је заправо сензорна соба и каква је њена примена у школама за децу са тешкоћама у развоју? У наредних пар пасуса покушаћу да вам пружим одговоре на ова питања и упознам вас са видом терапије који се успешно користи у земљама широм света, а у последње време све више установа у Србији добија овакве собе.

Најпре је потребно рећи шта је то сензорна интеграција. Она се према др Жан Аурес која је педесетих година прошлог века почела да се бави поремећајем сензорне интеграције и која се сматра утемељивачем како теорије сензорне интеграције тако и праксе, може дефинисати као способност сређивања чулних утисака у циљу њиховог смисленог коришћења.

Сензорна интеграција је заправо организација сензација примљених путем чула које долазе до централног нервног система који треба да обезбеди њихову обраду и омогући нам да спроведемо неку активност. Када мозак није у стању да обради информације добијене путем чула каже се да постоји сензитивно интегративна дисфункција. Она се различито испољава код сваке особе и самим тим и третмани сензорне интеграције се разликују и прилагођавају се сваком кориснику понаособ. Терапија се спроводи се у сензорној соби и заснива се на стимулацији чула. Важно је истаћи да њено спровођење није условљено годинама старости већ се може примењивати како код деце тако и код одраслих. Овај вид терапије погодан је за децу и одрасле са аутизмом, поремећајем концентрације, особе са сензорним оштећењима, менталном и недовољном развијеношћу, говорним потешкоћама, сметњама у учењу као и оне са проблемима у понашању.

Сензорна соба састоји се од различитих елемената који потпомажу стимулацију чула слуха, вида, додир и мириса. Она представља место где особе са поремећајем сензорне интеграције могу да истраже и развију своје сензорне вештине, али и релаксирају се, ослободе стреса и напетости. Развој сензорних соба почео је 70-их година 20. века у Холандији. Првобитно су осмишљене са циљем да омогуће стимулацију чула, пруже особама са посебним потребама мир и помогну им да боље упознају своје окружење и стимулусе који из њега долазе. Рад у сензорним собама спроводе дефектолози који су прошли специјалну обуку за овај вид терапије, а оно што је важно јесте сам начин рада при коме се кориснику не задају команде већ се подстиче и охрабрује природан одговор на стимулусе из окружења. Терапија подсећа на игру, међутим свака активност је пажљиво осмишљена и усмерена ка постизању самоорганизације детета. У зависности од потреба корисника, користе се различити елементи, стимулишу различита чула. Свакоме се пружа прилика да самостално истражи простор и одабере кутак који му највише прија.

Сензорна соба изгледа? Које елементе у њој можемо пронаћи?

Собе имају мекани под и зидове, струњаче и јастуке а све са циљем стварања сигурног окружења у коме се дете не може повредити. Ствара се безбедна атмосфера која детету или одраслом пацијенту пружа осећај сигурности и даје му могућност истраживања саме собе као и својих способности и ограничења. Елементи могу бити различити.

Ту су тубе испуњене водом кроз коју се лоптице различитих боја крећу и заједно са мехурићима изазивају визуелну пажњу корисника. Додиром тубе могу се осетити вибрације које производи, а уколико се прислони на уво могу се чути звуци који потичу од мехурића, па можемо рећи да је њихово дејство вишеструко. Светлост у тубама се може мењати и преко тастера које контролише сам корисник, те се тако пружа и могућност интеракције. Када је реч о визуелним елементима, користе се још и различита оптичка влакна која служе за усмеравање визуелне пажње, а интересантно је да се такав светлосни сноп може и савијати и обмотавати око делова тела. Затим ту се могу наћи и светлосни пројектори који на зиду стварају интересантне пројекције, ротирајућа диско кугла која ствара тачкасту светлост и различите светлосне ефекте.

Поред визуелних, у соби се налазе и елементи за аудитивну стимулацију. Посебно је интересантна вибрациона музичка фотеља прилагодљивог облика у којој се налази звучник повезан са музичким уређајем. Лежећи на њој тело корисника осећа вибрације у ритму, слуша музику и све то доприноси необичном сензорном искуству. Мени посебно интересантне су музичке рукавице. Сваки прст представља посебну музичку ноту и додиром било које површине ствара се звук. Дете тако само може стварати различите мелодије, при чему може да одабере клавир, гитару, бубањ или неки други музички инструмент као и темпо и јачину звука. Често се пуштају звуци из природе попут шума лишћа, а у комбинацији са пројекцијом на зиду или пак правим лишћем доживљај се употпуњава.

У многим сензорним собама постоје и водени кревети који могу кориснику могу пружити масажу различитих делова тела, а могуће је и емитовање звука те корисник може слушати причу, звуке из природе или смирујућу музику. Интересантни су и балансери који се користе за вежбе равнотеже, различите љуљашке (са или без вибрације и звучних ефеката), као и трамполине. Мој брат Лука је одувек волео да се љуља у паркићима, вози на столицама на топкиће а од ове године у учионици има једну од

Љуљашки са вибрацијом која сваки његов дан у школи несумњиво чини лепшим. Тек скоро сазнали смо да се щуљашке користе у терапији деце са тешкоћама у развоју и да могу имати снажан утицај на способност мозга да обради и користи сензорне информације. Љуљашке се иначе често користе у раду са аутистичном децом и важни су за њихов систем за равнотежу.

За стимулацију чула мириса користе се различити распршивачи са етеричним уљима као и мекане лоптице које испуштају мирис, али и такозвано „миришљаво тесто“ које буди дечију креативност и помаже им да се фокусирају. Елементи који се могу наћи у сензорној соби су бројни и разноврсни и сваки од њих има посебну улогу у терапији сензорне интеграције.

Терапија у сензорним собама је вид терапије који се све чешће користи у бројним установама за децу ометену у развоју. Уз помоћ посебно осмишљених елемената, обучени терапеути могу дозирати стимулусе за свако чуло у складу са потребама корисника. Треба истаћи да није реч о методу лечења, већ методу који треба да стимулацијом чула омогући деци и одраслима са поремећајем сензорне интеграције да испоље своје успаване потенцијале и постигну емоционални баланс. Боравак у сензорној соби пружа деци да развију сензорне вештине које ће им бити потребне за каснији живот. Стимулишућа и смирујућа атмосфера створена у овим посебно опремљеним просторијама омогућава побољшање координације, помаже им да унапреде способности говора, делују релаксирајуће на децу која су стално у покрету, а усмеравају пажњу неактивне деце. Истраживања су показала да је овај облик терапије нарочито користан за децу са оштећеним чулом слуха, слепе, а највећи значај имају у рехабилитацији аутистичне деце. Справе које се користе у сензорним собама прилично су скупе, међутим на интернету се могу пронаћи и смернице и савети како да просторију у својој кући самостално опремите стварима које нису тако скупе, а уз помоћ којих можете стимулисати чула свог детета.
